

ship, explore the world and correct errors within the meaning of foreign cultures, especially in the information society. Undoubtedly, globalization contributes to the dissemination of other cultures and focus thus, for copying patterns and placing them into a global culture.

Список цитированных источников

1. Bauman, Z. Globalizacja. – Warszawa, 2000.
2. Czerny, M. Globalizacja a rozwój. Wybrane zagadnienia z geografii społeczno-gospodarczej świata. – Warszawa, 2005.
3. Gilarek, K. Państwo narodowe a globalizacja – dynamika powstania nowego ładu. – Toruń, 2003.
4. Globalopolis. Kosmiczna wioska, szanse i zagrożenia, red. R. Borkowski. – Warszawa, 2003.
5. Goban-Klas, T. Cywilizacja medialna. Geneza, ewolucja, eksplozja. – Warszawa, 2005.
6. Golka, M. Imiona wielokulturowości. – Warszawa, 2010.
7. <http://www.komputerswiat.pl>
8. Ichnatowicz I., Człowiek. Informacja. Społeczeństwo. – Warszawa, 1989.
9. Misiak, W. Globalizacja. Więcej niż podręcznik. Społeczeństwa, kultura, polityka, Z perspektywy nowej struktury ładu światowego. – Warszawa, 2007.
10. Słownik języka polskiego. – Warszawa: wyd. PWN, 2003.

KULTUROWE KONSEKWENCJE GLOBALIZACJI

Mitura Małgorzata

Politechnika Białostocka, Białystok, Polska

Globalizacja jest dynamicznym procesem, który wpływa na „wygląd” dzisiejszego świata. Współczesne oblicze globalizacji związane jest między innymi z macdonaldyzacją i westernizacją życia, rozwojem Internetu, interaktywnych mediów.

Najważniejsze procesy związane z globalizacją to:

- integracja światowych rynków finansowych,
- otwarcie gospodarek na kapitał zagraniczny, przepływ ludzi, dóbr i usług,
- rewolucja technologiczna (rozwój internetowych środków komunikacji, przechowywania i przesyłania danych) [1, s. 278-279].

„Globalizacja, w kształcie, w jakim przebiega dzisiaj, ukształtowana została przez historycznie wcześniejsze zjawiska, takie jak na przykład powstanie i rozwój imperiów kolonialnych, proces dekolonizacji czy upadek bipolarnego porządku społecznego wyznaczonego przez zimnowojenny konflikt. Współczesną globalizację różni od wcześniejszych jej faz niezwykle intensywność oraz objęcie wielu sfer ludzkiego życia” [3, s. 185]. Globalizacja swoim zasięgiem obejmuje takie obszary jak polityka, ekonomia, kultura, społeczeństwo i media.

W aspekcie kulturowym globalizacja wiąże się przede wszystkim z propagowaniem kultury amerykańskiej i zachodnioeuropejskiej. Jest to możliwe przede wszystkim za pośrednictwem mediów internetowych i serwisów społecznościowych. Młodzież na całym świecie słucha tych samych zespołów muzycznych, pije Coca-Colę, ubiera się w dzinsy Wranglera, ogląda w kinie produkcje z Hollywood. Następuje uniwersalizacja wartości, norm życia kulturalnego i społecznego. Małe dzieci na całym świecie oglądają bajki Disneya i wychowują się zgodnie z normami w nich przedstawionymi. Coraz mniej są odczuwalne różnice kulturowe. „Najwięcej tekstów wchodzących do światowej popkultury pochodzi z USA, mówiąc dokładniej, jest produkowanych przez koncerny z przewagą kapitału amerykańskiego. Po drugie przemysł kulturowy Stanów Zjednoczonych wyznacza obowiązujące na całym globie trendy w produkcji i ocenie zjawisk ze sfery pop” [1, s. 194].

Amerikanizacja życia jest również związana z modą na język angielski. W polskich szkołach podstawowych istnieje obowiązek uczenia się tego języka. Mówi się, że aby zrobić karierę w biznesie należy przede wszystkim umieć porozumieć się w tym języku. Najlepszym

sposobem na naukę jest zapoznanie się z dorobkiem kulturowym danego kraju – filmy, piosenki. Równoległe z trendem na naukę angielskiego istnieje trend na angielskie i amerykańskie filmy, seriale i książki.

W wyniku rozwoju globalizacji w nauczaniu języków obcych ważnym aspektem staje się międzykulturowość. Z jednej strony ma na celu zapoznanie uczniów z kulturą nauczanego języka, z drugiej pokazać podobieństwa i różnice między kulturą kraju ojczystego i kraju drugiego nauczanego języka. Jest to zagadnienie, które ma na celu przybliżenie uczniom najcenniejszych elementów kultury obu krajów. Ma to pomóc użytkownikom języka obcego w przełamywaniu barier, trudności wynikających z kulturowego niezrozumienia kontekstu sytuacji.

Macdonaldyzacja – korzystanie z takich samych dóbr i usług na całym świecie to nie tylko jedzenie kanapek z McDonalda czy KFC. To także używanie telefonów komórkowych produkowanych przez Nokię czy Sony Ericssona, komputerów IBM, drukarek HP, odzieży marki Adidas, mebli z Ikea i wielu, wielu innych produktów dostępnych jednocześnie na wszystkich kontynentach. W chwili obecnej ciężko by było na podstawie wyglądu zewnętrznego ocenić, skąd pochodzi dana osoba. Macdonaldyzacja jest ściśle związana z rosnącym konsumpcjonizmem społeczeństw. Wszyscy chcą mieć prawo do korzystania z takich samych jakościowo produktów w podobnych cenach. Poczucie tego daje im wiedza, że dany produkt jest produkowany i sprzedawany przez jeden concern na całym świecie.

Większość gier i programów komputerowych na początku pojawia się w wersji anglojęzycznej! Osoby, które chcą być na czasie z nowinkami technologicznymi są w ten sposób „zmuszane” do uczenia się języka angielskiego. Dostępność tych samych programów i aplikacji na całym świecie, chaty, gry przez Internet pozwalają użytkownikom na transfer wartości kulturowych, informacji, zmieniają świat w globalną wioskę.

Innym aspektem jest szybki obieg informacji na całym świecie. W chwilę po jakiejś katastrofie czy wypadku informacje o tym wydarzeniu obiegają równoległe cały glob. Następuje wymiana informacji, komentarzy pomiędzy mieszkańcami różnych krajów. Okazuje się, że każdy mieszkaniec Ziemi, który ma dostęp do Internetu może na bieżąco komentować wydarzenia, być nie tylko widzem, ale również uczestnikiem.

W zglobalizowanym społeczeństwie coraz mniejszą rolę odgrywają narodowe wartości i tradycje. Ludzie przejmują amerykański model świętowania, a nawet same święta, np. Walentynki. Innym przykładem takich zachowań jest trzymanie ręki na sercu w czasie odgrywania hymnu narodowego, który to gest był na początku używany tylko przez Amerykanów. Proces ten może być związany z tym, że USA jest traktowane jako kraj bogaty, utożsamiany z dobrobytem. Kraje uboższe chcą poczuć się „lepsze” poprzez upodobnienie się w sferze kulturowej. Mają namiastkę życia na wyższym poziomie.

Innym kulturowym przejawem globalizacji jest rozpowszechnienie na całym świecie kuchni amerykańskiej, włoskiej, tureckiej i greckiej. Codziennie po drodze do szkoły czy pracy mijane są bary szybkiej obsługi, gdzie serwowane są cheesburgery, pizze, kebaby, tortille. Nie mijamy natomiast restauracji z lokalnym jedzeniem.

Globalizacja w literaturze jest określana jako zjawisko neutralne. Wylicza się jej plusy i minusy, ale nie ma skrajnych opinii na ten temat. Do zalet należy między innymi rozwój współpracy międzynarodowej i międzynarodowego przemysłu, otwieranie się granic i rynków finansowych, łatwiejsza możliwość inwestowania za granicą. Ponadto rozwój środków komunikacji, swobodny przepływ ludzi, dóbr, usług i gotówki. W aspekcie kulturowym głównymi zaletami globalizacji jest wymiana kulturowa doświadczeń pomiędzy jednostkami i narodami. „Globalizacja może mobilizować chęć społeczności lokalnych do przeciwstawienia się ogólnym prądom poprzez uwypuklenie własnej odrębności, lokalności” [2, s. 24]. Plusem jest eliminacja zbędnych barier w kontaktach międzyludzkich o charakterze ponadnarodowym. Zapoznanie się z innymi tradycjami, wartościami może ubogacić duchowo-

wo człowieka. Zaznajomienie się z inną kulturą pomaga w pozbyciu się stereotypów, przewyciężeniu strachu przed „innością”. W wyniku globalizacji i powstawania „uniwersalnych” zasad obyczajowych możemy docenić dziedzictwo kulturowe indywidualnych narodów. „Globalne produkty telewizyjne – przede wszystkim seriale amerykańskie – są odbierane i interpretowane przez zróżnicowane (pod względem etnicznym i społecznym) społeczności odbiorców przede wszystkim poprzez odwołania do własnych kodów kulturowych będących manifestacją własnych kompetencji społecznych, etnicznych, medialnych” [5, s.82]. Różnice światopoglądowe mogą stać się naturalnym bogactwem każdego człowieka i narodu. Ludzie mogą być „lepsi” poprzez swoją oryginalność. Poza tym każdy człowiek czuje wewnętrzną potrzebę odróżniania się od innych. Jednym ze sposobów realizacji tej potrzeby jest kultura lokalna, charakterystyczna dla odrębnej grupy ludzi, która tworzy więzi społeczne. Istnieje trend zwany regionalizmem, który ma na celu ochronę regionalnego dziedzictwa kulturowego.

Negatywnymi konsekwencjami globalizacji jest zanik lokalnych tradycji i kultury, marginalizacja państw biednych. Według Piotra Sztompki powszechna jest obawa ludzi przed westernizacją i amerykańską kulturą. Oznaczałoby to jej uniformizację i umasowienie, a ostatecznie jej spłylenie i sprowadzenie do najniższego mianownika. „Uważa się, że komercjalizacja, uniformizacja i umasowienie kultury sprowadzają jakość jej produktów do najniższego wspólnego mianownika, czego rezultatem jest 'antykultura' i 'nowe barbarzyństwo’” [4, s.98].

Podsumowując można powiedzieć, że: „istnieją dwa główne procesy przeobrażania kultury lokalnej w dobie globalizacji kultury. Z jednej strony da się zaobserwować tendencję homogenizującą wytwory kultur lokalnych, które dopasowując się do dominujących wzorców tracą swój unikatowy charakter. Z drugiej nowe technologie dystrybucji i tworzenia muzyki, kultury sprzyjają rozpowszechnianiu i twórczemu przetwarzaniu wytworów typowych wcześniej dla wyodrębnionych regionów świata” [2, s. 31].

Globalizacja jest współcześnie pojęciem bardzo modnym i popularnym. Pozwala bez wdawania się w zbędne szczegóły wyjaśnić wiele problemów dzisiejszego świata. W podsumowaniu należy zwrócić uwagę na to, że globalizacja w aspekcie kulturowym dotyka każdego człowieka na co dzień. Niezależnie od tego, czy korzysta z usług internetowych, czy robi zakupy w hipermarketach, ogląda film – w wyniku działań konsumpcyjnych przyczynia się do rozwoju globalizacji. Jej konsekwencjami są z jednej strony popularyzacja modelu kultury amerykańskiej. Z drugiej natomiast rozwój i ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego. Jesteśmy obserwatorami tego zjawiska, jednak na jednoznaczny ocenę powinniśmy jeszcze poczekać.

Cultural consequences of globalization

Globalization is a dynamic process, which has an influence in many aspects of our life. This is connected with developing of the Internet. There are some aspects of globalization: economic, political, financial, and cultural. Selected aspects of the impact of globalization have been discussed in the paper.

Список цитированных источников

1. Stosunki międzynarodowe. Geneza, struktura, dynamika / red. E. Halizak, R. Kuźniar. – Warszawa, 2000.
2. Gałuszka, J. Kultura lokalna- kultura globalna. Przeobrażenia twórczości muzycznej w dobie globalizacji kultury // Kultura – Historia – Globalizacja. – 2011. – № 9.
3. Siuda, P. Homogenizacja i amerykańizacja globalnej popkultury // Kultura – Historia – Globalizacja. – 2011. – № 10.
4. Sztompka, P. Socjologia. Analiza społeczeństwa. – Kraków, 2002.
5. Wilk, E. Globalizacja – telewizja – kultura. Wybrane kwestie // Kultura – Historia – Globalizacja. – 2010. – № 6.